

Universal Declaration of Human Rights - Kasem

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

LOGO BAŃA TIGISIM NABIINA NWE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina nwea de logo baŃa chega chwoŃa wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura baŃa ne.

De na se we de na ba tɔge chega chwoŃa to mo jaane nikantɔgo de tigura de popɔra ko twi nabiina laŃa ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we nɔɔno maama taa tei o tete se tigura de popɔra ye taa wora, fefeo de peenem nwaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni seem de mimɔɔ.

De na se we "UN Charter" tɔno kom paŃe ko se wade sem nwea wolim nwaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura nwaane.

De na se we UN Tigisim teene dem maama ke nimɔɔ se chega chwoŃa wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo nwaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo baŃa.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pe

Logo BaŃa Tigisim Wade sem se ko taa ye won-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fɔgem de yezura na wo pa nabiina nwea taa jege kuri logo baŃa maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge nɔɔna maama se ba taa ye bedwe mo ba nwea de ba chega seini, ye fefeo teira kɔtaa. We pe ba swa de boboŃa mo se ba taa ye nubiu daane ye ba jege da nwaŃa.

Wadaa 2

Logo baŃa tigisim wade sem pe chwoŃa se nɔɔno maama taa jege chega chwoŃa na wo pa ba nwea taa jege zula to. Wade sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwoŃa ne naa ba cheese o dwi o yetana, o logo lane, o we jɔɔno naa o boboŃa nwaane. Wade sem ta we ba ba jege se ba taa cheese nɔɔno we o ye baaro naa kaane, kwoo o jejegero naa ba na loge o me to nwaane.

Wade sem ta tage se woli da we popɔra ba jege se ka taa wora nabiina laŃa ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to nwaane. Naa ba pɔɔre nɔɔno we o nwonji teo kolo ta na wo vere ko tete to nwaane.

Wadaa 3

Ko ye nɔɔno maama chega chwoŃa mo se o taa nwe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabe totonja naa kabe pipio daa ye taa wora logo banja ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwonja se ba pa nɔɔno yaare cham yerane ko na wo manje se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Nɔɔno maama ye nabiinu mo o ze pan o wo me maama logo banja yoba. Logo banja wade sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo nɔɔno maama mo; ka ba pɔɔre nɔɔɔna ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye cheese o dwon.

Wadaa 8

Nɔɔno maama wae o san nɔɔno o dwon kɔɔte delo maama wone neneene ko tu na ke o chɔge teo kom wade selo na pa nɔɔno wom nwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja nɔɔno yɔɔ yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane nɔɔno fee wora se ba di o sareya kɔɔte ne lanyerane ko manje de teo kom wade na tinji tei to ba ni o seene o chɔge naa o wo chɔge.

Wadaa 11

1. Ba na jaane nɔɔno we o chɔge o manje waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwonja ba te we chɔge fee wora se ba pa ko tu chwonja se o ja lɔya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem kɔɔte ne.

2. Ba baa wane ba ta we nɔɔno yaa ke o chɔge naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na manje keim chega chwonja ne to, ye ka manja ne wadaa yaa teira ko nwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa nɔɔno waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwon o na chɔge manja kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwonja ba daane nɔɔno yɔɔ yerane o bobonja keiri seini, naa o diga tiina, naa o sɔɔɔ de o pwola totonja seini. Ba nam ba jege chwonja ba ke o kekeo kolo na wo chɔge nɔɔno wom yu to. Wadaa kanto choo nɔɔno maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

1. Nɔɔno maama wae o beiri o bobonja na lage tei ye o zoore o bobonja na lage me maama to, o teo ne.

2. Nɔɔno maama wae o nwon teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwon ye o jwoora.

Wadaa 14

1. Nɔɔno wolo maama na ne chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura njwaane.
2. De ko de, o cham dem na dae nenɛene politiksi laɲa ne ko wo taa chamma se o duri o nwonj. O na chɔge teo kom wade ge mo naa o kekeo kom na wo de UN wade sem na maɲe tei to sateene dedwonna baa se de jwonj o mɔle mɔle.

Wadaa 15

1. Nɔɔno maama jege teo, o na nwonj me.
2. Ba baa wane ba zeili nɔɔno o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o bobonja na lage tei to.

Wadaa 16

1. Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwonj tekolo, naa ba na tɔge Wechorja kalo dwi to baa wane ko cheɲi ba se ba ye di daane ba lo sɔɲɔ. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba njwea seini, ye ba wae ba yage daane maɲa de maɲa, ba tete bobonja na lage tei.
2. Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na se se ba zo daane, ye ko dae we nɔɔno mo fee ba to.
3. Sɔɲɔ tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto njwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba banja ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

1. Nɔɔno maama wae o jege o tete nyɔɔne wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.
2. Ba baa wane ba vere nɔɔno wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Nɔɔno maama wae o bonj o na lage tei. O wae o ke o bobonja keiri, o wae o tɔge Wechwona kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o Wechwona naa o bonjem o yerane naa o de kɔɔɔ, ye o bere nɔɔna Wechwona kam o taane de o totonja seini.

Wadaa 19

Nɔɔno wae o njɔɔne o bobonja na lage tei. O wae o te kolo maama o na bonje o yu ne, ye nɔɔno ba jege chwona se o cheɲi o ni. O wae o beiri labaare o bobonja o daare o pae labaare dwi maama labaare tɔnno de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

1. Nɔɔno maama wae o tɔge o zoore asemble naa tigusim dwi maama na ye yezura tigusim to.
2. Ba baa wane ba fee nɔɔno se o zo tigusim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

1. Nɔɔno maama wae o tɔge o di o teo gɔmente paare; o nam ta wae o tɔge o voti o kuri nɔɔna o ke gɔmente dem wone.
2. Nɔɔno maama wae o jwonj wolim delo o teo gɔmente na jege de woli de nɔɔnbia maama to, ko ma da ko ma da.

3. Gõmente maama dam wo taa tõe de nõnbia kwora na we tei to mo. Nõnbia bam kwora kam mo yei ni ka bere nõnbia bam na wo kuri ba gõmente dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko de voti lao naga mo, se nõno maama voti o boboña na laga tei to, ye se ko de voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Nõno maama teo gõmente jege se de taa choo o ñwea laña ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimõro tei de sateene dedwonna to se ko pa nõno wom ñwea ja kuri se o wane o ji nõno lanyerane.

Wadaa 23

1. Nõno maama wae o ke totonj; o wae o kuri o boboña na de totonj delo, ye fee wora se totonj dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zanj ba le o totonj dem ne to.
2. Nõno maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwonj ñweo na mae de o totonj dem dam na mae tei to mo.
3. Wolo maama na toña ko manj se o ñweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta manj se o taa ne fee o totonja jei ne.
4. Nõno maama wae o tõe o zoore totonja jei tigusim yalo na wo woli o o totonja laña seini to.

Wadaa 24

Nõno maama jege chwonja se o taa jege sio de sio manja, dedaane hawase bagera o na o ke totonja jei ne to; ye o ta wae o jwonj daa bem wone o jeini sɔɔɔ ne o sia ye ba baa le o ñweo wone.

Wadaa 25

1. Fee wora se nõno maama taa ñwe ñwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko manje se wodiiru, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se ñwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae nõno maama nenene o na ba toña, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo ñwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa nõno na ye zore tu, o ware se o ni o tete banja ne.
2. Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia banja ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko manje se ba ni o banje ne mo ba woli o se o ke nõno.

Wadaa 26

1. Nõno maama jege chonja se o ke sikuuli. Sikuuli veiña, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zera mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tekenekal Sikuula de totonja berem sikuula nenene Koleja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba teesa lanyerane to vo.
2. Sikuuli veiña naa tɔn-yeino ye se ko pa nõno swa mo poore se o wane o lore kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimõro de badwonjo mo ko ba de sateene logo banja ne, de nabiina dwi maama de wejõna dwi maama se ko zeini logo banja tigusim totonja dwi maama na woli logo maama yezura to.
3. Tiina jege chwonja se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese tɔnɔ sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

1. Nõno maama wae o tõe o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim ñwaane to.

2. Nɔɔno maama na popone o tɔnɔ o na yei kolo maama logo lam ɲwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o ne ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo baɲa wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

1. Nɔɔno maama jege fee totona se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye nɔɔn-ɲwem se o ɲwea ke ywonni.

2. Nɔɔno fee totona keiri wone o jege se o de wade sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o chɔge badwonna wo. O nam ba jege chwonɔa o ke o chɔge kɔgɔ ywonni de nɔɔno wopwolo, kɔgɔ zula ɲwaane.

3. Nɔɔno maama na tɔge nabiina ɲwea de logo baɲa chega chwonɔa wade sento o jege se o tɔge "United Nations" na lage se ko de tei to mo.

Wadaa 30

Nɔɔno, naa nɔɔna, naa teo ye zaɲ ba boɲe we ba wo wane ba ke wono se ko leiri naa ko chɔge nia yanto ba na tin tɔnɔ konto ne to.
